

ситуацій, в яких економічна поведінка підприємства реалізується. Успішне вирішення поставлених стратегічних цілей, оперативних і тактичних завдань можливе у разі формування на підприємстві гнучкої й адаптивної системи управління, спрямованої на прийняття адекватних управлінських рішень та їх реалізацію з орієнтацією на динамічну мінливість зовнішнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Берегова І. Б. До питання про управління конкурентоздатністю підприємства / І. Б. Берегова // Вісник Південно-Уральського державного університету. – Сер. : Економіка та менеджмент. – 2013. – Т. 7. – № 2. – С. 137–141.
2. Павлов В. А. Методичні підходи до управління конкурентоспроможністю підприємств: автореф. дис. ... канд. економ. наук 08.00.05 / Павлов Валерій Анатолійович. – М., 2012. – 24 с.
3. Ільєнкова Н. Д. Стратегічний вибір на основі аналізу потенціальної конкурентоспроможності / Н. Д. Ільєнкова // Вісник ТГУ. – 2015. – Вип. 6 (146). – С. 119–124.
4. Гринько Т. В. Стратегія як інструмент антикризового управління на підприємстві / Т. В. Гринько // Економіст. – 2013. – С. 51–53.
5. Фірсова О. Н. Критерії оцінки і шляхи підвищення конкурентоспроможності суб'єктів підприємництва [Електронний ресурс] / О. Н. Фірсова // Наукознавство. – 2015. – Т. 7. – № 5. – Режим доступу : <http://naukovedenie.ru/PDF/170EVN515.pdf>
6. Гринько Т. В. Механізм формування конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на міжнародних ринках : моногр. / Т. В. Гринько // Кривий Ріг : Видавничий дім, 2005. – 324 с.

Д. е. н. Грущинська Н. М.

Навчально-науковий інститут неперервної освіти

Національного авіаційного університету (Україна)

ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВПЛИВУ ГЕОЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Стан міжнародної спеціалізації національної економіки є визначним місцем серед факторів, що окреслюють конкурентоспроможне місце країни на світовому ринку. Досліджуючи історію процесів спеціалізації, можна виявити їх прямий вплив на створення інтеграційних утворень, розвиток регіоналізаційних і глобалізаційних процесів. Разом з тим, сучасні тенденції формують зворотній вплив, а саме міжнародна спеціалізація країн прямопропорційно залежить від загальних

процесів глобалізації, інтернаціоналізації, інтеграції. Визначитись в сучасному світі як державі, яка виробляє конкурентоспроможний товар, може лише країна з активною інформаційно-технічною економікою. Разом з тим, трансформуються і ознаки спеціалізації, яка переходить з подетальної до предметної.

Українська економіка залишається в певній неготовності до структурних зрушень, що обумовило падіння в останнє десятиріччя показників конкурентоспроможності провідних секторів економіки: авіакосмічна промисловість, металургія, машинобудування, сільське господарство, хімічна промисловість.

Стабілізація внутрішньоекономічних процесів держави не можлива без правильно вибудованих зовнішньоторговельних зв'язків, а ефективність їх розвитку є визначним для успішного ринкового реформування.

На світових ринках Україна представлена переважно як експортер сировини і напівфабрикатів, особливо у галузі чорної і кольорової металургії, хімічної та нафтохімічної промисловості. Залежність зовнішньої торгівлі від світових цін на сировину дестабілізує перспективи нарощування національної присутності на світових ринках товарів і послуг. Отже, експортний потенціал галузей економіки використовується лише незначною мірою і в напрямі, який не відповідає сучасним тенденціям розвитку світового господарства. Першочерговою стають проблема диверсифікації експортних потоків за рахунок товарів з підвищеним рівнем обробки та необхідність раціоналізації структури та обсягів імпорту.

На динаміку розвитку зовнішньої торгівлі України впливають традиційна регіональна структура господарювання, енергетична залежність, зростання обсягів продажу (валютних надходжень до бюджету країни) переважно за рахунок напівфабрикатів, лому і відходів, гарячокатного плоского прокату. Слід констатувати періодичну, граничну збитковість експорту та нерациональну товарно-регіональну структуру імпорту. Сировинна спрямованість експорту зумовлює його вразливість до коливань цін на світовому ринку. Висока енергоємність зорієнтованих на експорт галузей (металургії, хімічної промисловості тощо) спричиняє залежність експорту від імпорту енергоносіїв, не дає можливості спрямовувати валютні

надходження на технологічне оновлення виробництва, перешкоджаючи нарощуванню експорту кінцевої продукції.

Нестабільність соціально-економічного розвитку призвела до необхідності пошуку нових ринків збуту товарів на зовнішніх ринках, освоєння нових видів продукції та перепрофілювання виробництв. Відбувається зміна галузевої спеціалізації регіональної економіки, зокрема напрямів експортоорієнтованого виробництва. Це є необхідним чинником задля зміцнення регіональних господарських комплексів та надання їм нових стимулів до розвитку.

Економічний потенціал України має зростати за рахунок конкурентних товарів і послуг.

Першочергове завдання, яке повинна виконати держава щодо своїх товаровиробників і споживачів, – якнайшвидше створити передумови для формування конкурентного середовища. Без справжньої конкуренції на внутрішньому ринку не можна забезпечити ефективного виходу на міжнародну арену.

Високий рівень відкритості національної економіки не визначає внесок України в загальний обсяг світового експорту товарів і послуг, який є досить незначним. Такі процеси суттєво звужують перспективи формування конкурентоспроможності економіки, оскільки саме платоспроможність та потужність внутрішнього ринку визначають стабільність та динамічність соціально-економічного розвитку країни. Україна володіє вигідними первинними конкурентними перевагами: високий рівень кваліфікації кадрів, базу високотехнологічних виробництв, значна сировинна база для більшості промислових виробництв, вигідне географічне розташування, забезпеченість власною електроенергією, потенційно потужний внутрішній ринок та широку диверсифікацію виробництва, що створює перспективи для вагомого місця країни у міжнародному поділі праці.